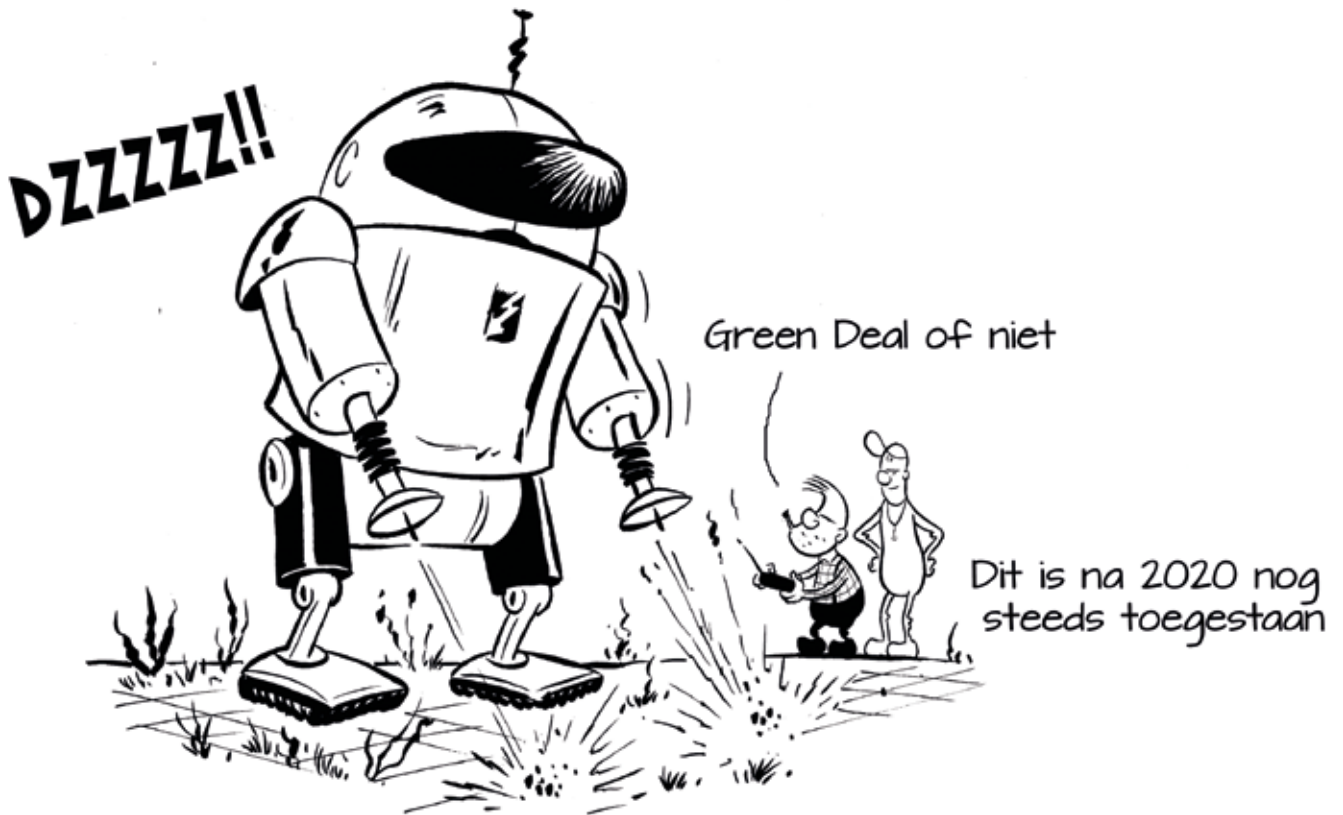

Bart en Boris

Gewasbescherming na 2020

Green Deal 2020: nadert de nullijn?

In 2015 werd afgesproken: geen chemie, tenzij strikt noodzakelijk.

Het is bijna 2020 en dus loopt de Green Deal voor sportvelden zo ongeveer op zijn eind. Dat betekent voor golf en sport dat geëvalueerd wordt in hoeverre de ambitie van gewasbeschermingsmiddelenvrij beheer gerealiseerd is. Hoe zit de Green Deal voor sport en golf nu exact in elkaar? En hoe gaat de sector controleren of iedereen zich eraan houdt?

Auteur: Linde Kruese
en Hein van Iersel

Op 22 oktober 2015 werd de Green Deal Sportvelden ondertekend door een groot aantal partijen in de sport, waaronder de NGF, de NGA en de NVG voor de golfsector en de BSNC, NOC*NSF, Cumela en de VHG namens de bredere buitensportsector. De Green Deal bestaat uit drie punten, die voor alle partijen gelden. Het eerste punt is dat er met ingang van het jaar 2020 geen gewasbeschermingsmiddelen meer worden gebruikt buiten de landbouw en dus ook niet op golfbanen en sportvelden, behalve in situaties waarin dat strikt noodzakelijk is. Het tweede punt is dat de branche beargumenteerde voorstellen moet doen voor situaties waarin het gebruik van bepaalde gewasbeschermingsmiddelen vooralsnog noodzakelijk is. Maar waar trek je de grens, wanneer is chemie écht noodzakelijk?

Ben Moonen, directeur van de BSNC legt uit: 'Er wordt nu gewerkt aan een voorstel om als branche tot zelfregulering te komen met IPM (*integrated pest management*) als uitgangspunt. Dat betekent dat je onder strikte voorwaarden en in bepaalde situaties nog steeds gewasbeschermingsmiddelen mag gebruiken, mits je alle andere alternatieven hebt geprobeerd. Hoe we dat gaan invullen, is nog onderwerp van gesprek. Als branche hebben we de kans om richting de politiek met een beargumenteerd voorstel te komen. Als we geen goed alternatief hebben, is de kans groot dat de politiek een keihard verbod afkondigt. Bij zelfregulering zullen we ook moeten nadenken over handhaving.'

Bart van Kollenburg, sales manager openbaar Groen bij Vos Capelle: het toetsen

Op woensdag 10 april vindt op de KNVB Campus in Zeist De Landelijke Dag Green Deal Sportvelden plaats. Dan worden voetbalverenigingen en sportveldbeheerders door BSNC, KNVB, Cumela Nederland en branchevereniging VGH geïnformeerd over de Green Deal. Er wordt kennis gedeeld door middel van praktijkvoorbeelden en er wordt bewustzijn gecreëerd. De golfsector is bij deze bijeenkomst de grote afwezige. Dokkuma verklaart dat door te wijzen op de actieve rol van de NGF en de Golfalliantie in het verleden: 'Wij hebben al jaren uitgebreid contact met onze achterban over de Green Deal Sportvelden en duurzaam beheer.'

Dit past uitstekend in de marketing van de golfsport, maar in de praktijk brengt het de sport in een gevaarlijke positie

van alternatieven waar Ben Moonen op doelt is in principe al een verplichting. Iedereen die gewasbescherming gebruikt moet een Gewasbeschermingsmonitor bijhouden. Vroeger heette dit document het Gewasbeschermingsplan. Hierin dien je onder andere aan te geven welke ziekten, plagen of onkruiden je verwacht, wat je er aan gaat doen om ze te voorkomen, hoe je je kennis op peil houdt, hoe je niet-chemisch in gaat grijpen en hoe je als laatste redmiddel eventueel chemisch in gaat grijpen. We moeten dus oppassen dat we het wiel niet opnieuw gaan uitvinden.

Ook binnen de golfsector wordt achter de schermen druk gediscussieerd over de haalbaarheid van een totaal verbod op gewasbescherming. De NGF maakt er geen geheim te streven naar de nullijn, want die komt er in de visie van Niels Dokkuma van de NGF onherroepelijk. Door te streven naar de nullijn, bereik je voor de sector uiteindelijk het beste resultaat, is de mening van de golffederatie. John van Hoesen, voormalig NGA-voorzitter en een van de ondertekenaars van dit historische convenant uit 2015. Hij gelooft in ieder geval niet in zelfregulering. Ervaringen in andere sectoren hebben volgens Van Hoesen bewezen dat dit alleen maar tot fraude zal leiden. Van Hoesen heeft sowieso een uitgesproken

mening over het onderwerp; zo uitgesproken, dat we hem gevraagd hebben een aparte column over dit onderwerp elders in dit blad te schrijven.

Bart van Kollenburg: 'Wat me het meeste zorgen baart is de onkruiddruk op sportvelden en fairways. Fairways zijn moeilijker mechanisch te behandelen met de bekende methoden zoals Amazone, Fieldtopmaker, Vertistrong en Rotoknife. Ook de kosten voor mechanisch beheer zijn aanzienlijk hoger.'

Uitbannen is haalbaar

Het laatste punt houdt in dat in situaties waarin het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen niet voorkomen kan worden, alleen producten met een laag risico worden ingezet die voor de betreffende toepassing beschikbaar zijn, mits deze effectief genoeg zijn. De volgende stap, een totaal verbod op gewasbeschermingsmiddelen, is volgens Ben Moonen in de meeste gevallen ook haalbaar. 'Al zullen we moeten innoveren en qua professionaliteit stappen moeten zetten. Bij normaal beheer moeten we eigenlijk geen middelen willen inzetten. In extreme omstandigheden of wanneer er een ziekte in het veld zit, is het wel nodig dat je de patiënt een pilletje kunt geven. Voor een deel heeft het ook met acceptatie te maken.'

Ben Moonen
 directeur BSNC

John van Hoesen
 voormalig NGA-voorzitter

Niels Dokkuma
 NGF

 Marcel Nijssen
 Bayer

 Torben Kastrup Petersen
 Danish Golfing Union

 Bert van Kollenburg
 Vos Capelle

Ook binnen de golfsector wordt gediscussieerd over de haalbaarheid van een totaal verbod op gewasbescherming

Accepteren golfers of sporters dat er wat onkruid in een veld zit? Het gebruik van middelen met een lage milieudruk is een methode die in de bredere agrarische wereld veel wordt toegepast. Ook de Deense golffederatie wil het beleid zo aanpassen dat greenkeepers alleen nog middelen met een zo laag mogelijke toxiciteit mogen gebruiken. Hierover verscheen in vakblad *Greenkeeper* (nummer 4, 2017) een uitgebreid artikel onder de titel: *'Deense golfsector meet werkelijke milieubelasting, terwijl Nederland lijkt aan te koersen op absolute ban op gewasbeschermingsmiddelen.'* Niels Dokkuma van de NGF: 'Vergis je niet, de focus van onze overheid blijft onherroepelijk gericht op nulgebruik van chemische pesticiden. Ik zou daarom iedereen willen stimuleren om op zijn of haar manier te innoveren en in te zetten op aanpassingen in het onderhoud en beheer. Door daarbij duurzaamheid te omarmen, creëer je voor jezelf ontzettend veel toekomstbestendige oplossingen!' Marcel Nijssen is namens Bayer actief in de golf- en sportmarkt. Nijssen herkent zich niet in de visie van Dokkuma. Volgens hem wordt hier iets geroepen dat weliswaar uitstekend past in de marketing van de golfsport, maar wat in de praktijk de sport in een gevaarlijke positie brengt. Spelers zullen afscheid nemen van hun eigen golfbaan en overstappen naar banen die er naar hun mening wel acceptabel bij liggen. Verder roept Nijssen de NGF op om beter uit te leggen wat de 'nullijn' inhoudt. Als voorbeeld noemt hij biostimulatoren en bioherbiciden, die volop gebruikt worden, maar ook onder het kopje gewasbescherming vallen. Deze middelen worden ook verboden als de nullijn wordt gehanteerd.

Bert van Kollenburg: "ER wordt veel gesproken over zogenaamde laag-risico middelen. Kan iemand mij uitleggen welke middelen dit zijn? Zover mij bekend wordt deze term in Brussel nog helemaal niet gehanteerd... Alle toegelaten middelen zijn getest op werking én veiligheid voor mens, dier en milieu. Alleen de middelen met de laagste milieubelasting zullen in de toekomst overblijven. Kanttekening hierbij is dat als de omzet op één bepaald product zo laag gaat zijn omdat het bijna niet meer gebruikt wordt, dat de fabrikant daar zelf dan wel de stekker uit gaat trekken, omdat het meer kost om de toelating in de benen te houden dan dat het opbrengt.' Ook dat is een soort van zelfregulering grapt van Kollenburg. Het medicijnkastje waar Ben Moonen het over heeft is dan wel heel snel leeg

Golfsector loopt voorop

Hoewel klein, is de golfbranche prominent aanwezig in de Green Deal Sport. Dat blijkt alleen al uit het grote aantal golfbranche-georiënteerde organisaties die de Green Deal mede hebben ondertekend. Ben Moonen: 'Zowel de NGF als de NVG en de NGA hebben getekend. De golfsector zet ook grote stappen en loopt met het project GEO voorop in de sportveldensector.' Niels Dokkuma: 'Qua monitoring doet golf het erg goed, met vorig jaar een respons van 87%. Ook met het project GEO lopen we voorop in de sportveldensector. Na jaren van proactiviteit door golfbaanbeheerders die vooroplopen op het gebied van duurzaamheid, zijn we nu een serieuze gesprekspartner voor de landelijke overheid.'

Hetzelfde proces heeft de Deense tegenvoeter van Niels Dokkuma bij de Deense golfbond

 Michel Wimmers

 Bayer

achter de rug. Op schriftelijke vragen van dit vakblad reageert Petersen: 'Onze lobby was aanvankelijk gericht op een vrijwillig akkoord over de vermindering van gewasbescherming. Daarin zijn we niet geslaagd. Toch hebben we nu een regelgeving waarmee we over het algemeen tevreden zijn. We kunnen in beperkte mate nog steeds gewasbescherming toepassen. Het uiteindelijke doel blijft een afname van het middelengebruik, maar in een tempo dat we bij kunnen houden en ons de tijd geeft alternatieven te ontwikkelen. Die strategie lijkt te lukken. De overheid lijkt naar ons te luisteren en ik geloof dat er zonder deze manier van samenwerken inmiddels al een compleet verbod op gewasbescherming zou zijn.'

Welke aanpak is de beste om chemie beschikbaar te houden op de golfbaan? Ook de Deense golfsector maakt zich hard voor het verminderen van het gebruik van chemie op golfbanen, net als de Nederlandse. Een opvallend verschil tussen Nederland en Denemarken is dat de Denen veel beter inzichtelijk weten te maken hoe schadelijk of onschadelijk chemie is. Strategisch wellicht een slimme zet, omdat je daarmee mogelijk de deur openhoudt voor de beschikbaarheid van bepaalde laagtoxische chemische gewasbeschermingsmiddelen op de golfbaan.

Het instrument dat de Deense golfsector hiervoor inzet, is allesbehalve nieuw. Toen de Nederlandse agrarische wereld een aantal jaren geleden in de Nota Duurzame Gewasbescherming liet zien een reductie van gewasbescherming met maar liefst zeventig procent te hebben bereikt, betekende dat niet dat het aantal liters of kilo's gewasbeschermingsmiddel met 70 procent was afgenomen, maar dat de milieu-impact drastisch was ingeperkt. De Deense golfbanen zijn sinds 2013 bij wet verplicht hun middelengebruik bij te houden en te rapporteren. De overheid heeft daarvoor een systeem geïntroduceerd. Op basis van de eigenschappen van elke baan worden op uniforme wijze quota toegekend voor het gebruik van insecticiden, herbiciden en fungiciden. Ook schrijft de wet voor dat aan elke inzet van chemie een alternatievenanalyse moet voorafgaan. Pas als de alternatieven uitgeput zijn, mogen chemische middelen ingezet worden en zelfs dan nog strikt binnen de toegekende quota.

Michel Wimmers van Bayer is het hier hartgrondig mee eens. Het gaat volgens hem niet om de middelen an sich, maar om de risico's die verbonden zijn aan het gebruik, zowel op de baan als tijdens het vullen en schoonmaken van de apparatuur. Negentig procent van de ongewenste emissie zou gerelateerd zijn aan de laatstgenoemde handelingen.

Be social

Scan of ga naar:

www.greenkeeper.nl/article/28907/green-deal-2020-nadert-de-nullijn

Zie tabel voor een voorbeeld van de toxische werking

	Actieve stof	Middel	Milieubelasting per liter/kilo	Belasting per ha in max. dosering
Herbiciden	florasulam	Primus	0,5717	0,085755
		Saracen	0,5717	0,085755
	fluroxypyr, clopyralid, MCPA	Ariane FGS	0,487	1,7045
	fluroxypyr	Tomahawk 200 EC	0,8387	1,50966
	jodosulfuron-methyl-natrium	Hussar OD (offlabel)	0,3837	0,023022
	tribenuron-methyl	Express ST (offlabel)	1,515	0,022725
Fungiciden	cyprodinil en fludioxonil	Switch 62,5 WG	0,70338	0,70338
	prothioconazole	Proline EC 250	0,463	0,3704
	Trichoderma	Triatum-G	0	0
	harzianum T22	Triatum-P	0	0
Insecticiden	Bacillus thuringiensis	Gnatrol SC	0	0
	Insecticiden	imidacloprid	Merit Turf	2,78815
indoxacarb		Avant	3,4323	1,544535

Disclaimer bij tabel: LET OP! Veel van de middelen in deze tabel zijn niet of niet meer toegelaten in Nederland en daarom misschien onbekend.